

ת"פ 50230/09/17 - מדינת ישראל - פמ"מ נגד משה צלישר

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 50230-09-17 מדינת ישראל נ' צלישר

בפני
בעניין: כבוד השופט, סגן הנשיאה חגי טרסי
מדינת ישראל - פמ"מ

המאשימה

נגד

משה צלישר

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד בן-גביר

גזר דין

עובדות כתב האישום:

הנאשם הורשע על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן המייחס לו עבירת גרם מוות ברשלנות - עבירה על סעיף 304 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"). מעובדות כתב האישום המתוקן עולה כי בתקופה הרלוונטית החזיק הנאשם ברשותו אקדח מסוג גלוק. ביום 12.4.17 בשעות הערב, התארח הנאשם בבית חברו, עמית פופוביץ' ז"ל (להלן: "**המנוח**"), במושב קדומים שבשומרון. במהלך הערב, ישב הנאשם מול המנוח, בעת שזה ניקה את אקדחו. הנאשם והמנוח שוחחו, בין היתר, על ניקוי אקדחים, וכששאל הנאשם את המנוח מדוע הוא מנקה את הנשק, השיב לו המנוח כי הוא עשה מטווחים. אז, החליט הנאשם להצטרף למנוח ולנקות גם הוא את אקדחו. לשם כך הוציא את האקדח מנרתיקו, הוציא את מחסניתו והניחה על השולחן. לאחר מכן פרק את האקדח הצידה תוך דריכה ובדיקה שאין בו כדור וביצע נקירה. לאחר הניקוי, הנאשם ביצע פריקה נוספת של הנשק ונקירה לצד, ואז הכניס את המחסנית פנימה והניח את האקדח על השולחן.

המנוח, שטרם סיים לנקות את אקדחו, ביקש מהנאשם לסייע לו בניקוי הקפיץ באקדחו. הנאשם סייע למנוח לנקות את הקפיץ, ולאחר מכן ביקש מהמנוח לסייע גם לו לנקות את קפיץ האקדח שלו. לצורך כך, ביצע הנאשם דריכה של האקדח, כשהמחסנית בתוכו, ובכך הכניס כדור לבית הבליעה. המנוח ניקה את קפיץ האקדח של הנאשם בעוד הנאשם אוחז באקדח בידיו כשהמכלול לאחר. כשסיים המנוח את ניקוי הקפיץ, עזב הנאשם את המכלול ולחץ על ההדק לשם נקירה. אז אז נורה כדור מהאקדח, אשר פגע במנוח וגרם לדימום כבד. הנאשם הזעיק כוחות הצלה, ולאחר ניסיונות טיפול נקבע מותו של המנוח. במעשים אלה גרם הנאשם ברשלנות למותו של המנוח, בכך שלא פרק את המחסנית והתחמושת ובדק את האקדח בטרם ניקוי הקפיץ, לא התייחס כנדרש לאפשרות כי כלי הירייה שבידו טעון ולא נהג כבעל אקדח סביר.

בין הצדדים גובש הסדר במסגרתו תוקן כתב האישום, ולאחר שהנאשם הודה והורשע, התבקשה בעניינו חוות דעת מטעם שירות המבחן, לרבות התייחסות לסוגיית ביטול ההרשעה וכן חוות דעת הממונה על עבודות השירות. לפי ההסדר,

תעתור התביעה להרשעה, ללא תלות בתסקיר שירות המבחן, ותגביל את טיעוניה לשישה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, בכפוף לחוות דעת הממונה, מאסר על תנאי ולפיצוי, ואילו ההגנה תהא חופשית לטעון כראות עיניה.

תסקיר שירות המבחן:

שירות המבחן עשה מלאכתו נאמנה והגיש לעיוני תסקיר מקיף ומפורט, ממנו עולה כי הנאשם הינו בחור צעיר כבן 22, נשוי ואב לשני ילדים בגילאי שנתיים ושלושה חודשים. התסקיר מתאר את הקשיים האישיים והמשפחתיים עמם נאלץ להתמודד במהלך ילדותו ובתקופת לימודיו, ומתאר בהמשך את הגיוס לצה"ל, בו שירת שירות מלא כמפעיל ציוד מכני הנדסי בחיל אויר. הנאשם היה צפוי להמשיך לשרת בקבע, אך שוחרר מהצבא על רקע מעורבותו בביצוע העבירה נשוא כתב האישום. מאז שחרורו מהצבא, עבד בתחום פיתוח תשתיות ולאחרונה החל לעבוד בחלוקת בלוני גז.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם הינו צעיר נורמטיבי וערכי, ללא הסתבכויות נוספות בפלילים, המתנהל דרך כלל באופן יציב ואשר חווה את האירוע נשוא כתב האישום כאירוע טראומטי. על פי המידע שמסר הנאשם, היו הוא והמנוח מצויים בקשר חברי קרוב מאז גיל 6, עת עבר הנאשם להתגורר ביישוב קדומים. במהלך השנים האחרונות יחסיהם התהדקו אף יותר. קשר נרקם גם בין נשותיהם והם תכננו תכניות משותפות לעתיד כגון הקמת עסק משותף. לדברי שירות המבחן, השיחות עם הנאשם אודות האירוע נשוא כתב האישום אופיינו במורכבות ובעוצמות ריגשיות גבוהות וניכר כי הנאשם מצוי בשלבי אבל. שירות המבחן התרשם כי הנאשם חווה את האירוע כזעזוע עמוק, קיצוני ובלתי צפוי, המחייב תהליך טיפולי ממושך לשם עיבודו, הכללתו והתמודדות עמו. הנאשם מקבל על עצמו את האחריות לנזק שגרם ומתקשה להתמודד עם תחושות האשם הכבד.

מהתסקיר עולה כי הפגיעה שנגרמה לנאשם עקב האירוע הינה רבה ומקיפה את כל מישורי חייו, החל בתחושות אשם, אכזבה עצמית וכאב על הנזק שגרם, וכלה בתסמינים האופייניים לנפגעי טראומה: קשיי שינה והתעוררות בבהלה, חוסר תיאבון, קשיי תפקוד, הימנעות מקשרים בין אישיים ומשפחתיים וקטיעת השגרה. לדברי הנאשם, הוא משחזר מספר פעמים ביום את שהתרחש ופוקד מדי יום את קברו של המנוח. כמו כן הוא נמנע מלשתף את הסובבים אותו בקשייו הנפשיים בשל תחושות בושה, מבוכה ואשמה. הנאשם יזם קשר עם הורי המנוח ונפגש עמם על מנת להביע בפניהם את צערו. הוא מעוניין להיפגש בעתיד גם עם אלמנת המנוח ונערך לכך, אך מפגש כזה טרם התקיים לנוכח תחושות האשמה והבושה שהוא חש כלפיה.

תסקיר שירות המבחן מפרט את המאמצים הטיפולים בעניינו של הנאשם. הנאשם פנה ביוזמתו לטיפול פסיכולוגי אך התקשה להמשיכו והפסיקו. במהלך חודש פברואר 2018, הפנה שירות המבחן את הנאשם לטיפול פרטני, במסגרתו הוא מתמיד ומשתף פעולה. הגורם המטפל מתרשם אף הוא כי הנאשם חווה סימפטומים פוסט טראומטיים מגוונים הכוללים בין היתר פלאשבקים מהאירוע וקשיים שונים ומרובים הפוגעים בתפקודו היום יומי. גם הוא מעריך כי הנאשם יהיה זקוק לתקופה ארוכה של הליך טיפולי הדרגתי ומכיל. מכל מקום, הרושם הוא כי הנאשם משקיע מאמצים לחזור לתפקוד יציב בתמיכת חבריו ומשפחתו, ועושה זאת באופן הדרגתי.

באשר לסיכון לעבריינות ולסיכויי השיקום התחשב שירות המבחן בגורמים הבאים: דבר היותו של הנאשם צעיר נורמטיבי, אשר על אף התמודדות עם קשיים רגשיים ומשפחתיים בעברו, השקיע מאמצים לתפקוד תקין, התמיד להשתלב במסגרות החינוך והצבא ונעדר הרשעות קודמות; הזעזוע שחווה והתחושות הקשות המלוות אותו כתוצאה מהאירוע

הנ"ל וממות חברו הקרוב בשל רשלנותו; האחריות והצער שהוא חש כלפי המנוח ומשפחתו; מערכת הערכים הנורמטיבית בה הוא מחזיק, הכוללת גישה בסיסית, ערכית ומוסרית כלפי חיי אדם ועמדות ברורות ביחס לשמירה על החוק; והתוצאות הקשות של רשלנותו הכוללות גם כן את ההליך המשפטי בו הוא לוקח חלק, המשפיעות עליו רגשית. כלל הנתונים הללו, הובילו את שירות המבחן למסקנה, כי הסיכון להישנות התנהגות פוגענית מצדו של הנאשם הינו נמוך בכל הקשר.

שירות המבחן התרשם עוד כי הנאשם מודע לחומרת העבירה ואחריותו כלפיה, אך מבטא חשש מענישה אשר תפגע ביכולתו להשתכר וכן מהרשעה בדין אשר תגרום לו לאובדן משרתו הנוכחית, מאחר והינו המפרנס העיקרי במשפחתו. אף על פי כן, ממליץ שירות המבחן להותיר את ההרשעה על כנה, וזאת לנוכח חומרת העבירה, תוצאתה הקשה והצורך בהעברת מסר לנאשם הכולל התמודדות מלאה ונשיאה באחריות. את ההתחשבות בנתוניו החיוביים ובמצבו הרגשי מציע שירות המבחן לבטא בענישה הקונקרטית, ועל רקע זה הוא ממליץ להטיל על הנאשם צו של"צ בהיקף 400 שעות, לצד צו מבחן למשך שנה.

הראיות לעונש:

עובר לשמיעת טענות הצדדים, העידו בפני מספר עדים מטעם הצדדים וכן הוגש לידי מכתב שנכתב בידי אלמנת המנוח.

מטעם המאשימה, העיד מר משה פופוביץ', אבי המנוח. האב תיאר את האובדן הכבד אותו חוותה המשפחה עקב האירוע ואת ההשלכות הקשות שהיו לו על כל בני המשפחה. בין היתר הזכיר את נזקקותם של אחיו הקטנים של המנוח לטיפול פסיכולוגי, את בתו התינוקת של המנוח, שנולדה לאחר מותו ולעולם לא תזכה להכיר את אביה, את שברון הלב אותו חווים הוא עצמו ואמו של המנוח וכן את הפגיעה הכלכלית שנגרמה למשפחתו של המנוח. לאור האמור ביקש אבי המנוח להטיל על הנאשם מאסר בפועל משמעותי וממושך.

במכתב המרגש שכתבה אלמנתו של המנוח, הגברת ענבל פופוביץ', תיארה היא את חלומם המשותף להקים משפחה ולהזדקן יחד. היא תיארה בהרחבה את מידותיו הטובות של המנוח, את תרומתו בצבא ואת העזרה שהושיט להוריו ולכל הסובבים אותו. עוד סיפרה כיצד השתנו חייה מאז מות המנוח, וכיצד נדרשת היא לגייס כוחות, בתמיכת הסובבים אותה, ולגדל את בתה התינוקת לבדה. האלמנה ציינה, כי על אף שברור לה כי הנאשם לא התכוון לגרום למותו של המנוח, הרי שהוא התנהג בחוסר זהירות ולא השקיע מחשבה בעת הלחיצה על ההדק. על פי תחושתה, הנאשם לא הביע חרטה ולא עמד לצידה בשעותיה הקשות. אל להם לנאשם ולבני משפחתו לשכוח מיהו הקורבן המרכזי של האירוע, ולהפנות את מלא תשומת הלב לקשייו של הנאשם. על הנאשם לרצות עונש מאסר של ממש, לנוכח הנזק והכאב שגרם בהתנהגותו הרשלנית והקטלנית.

מטעם ההגנה העיד תחילה מר דביר סמט, עובד סוציאלי בהכשרתו, העובד במועדון נוער ביישוב קדומים. לדבריו, הכיר את הנאשם במהלך תקופה של 8-9 שנים, בהן ביקר הנאשם במועדון בשנות נעוריו. מתיאורו את הנאשם עולה תמונה של בחור חיובי, בעל רצון לעזרה ונתינה אשר בצעירותו התנתק מחברת אנשים שליליים, "לקח את עצמו בידים", התבגר והתעקש לבצע תפקיד משמעותי בצבא. לאחר האירוע, ליווה מר סמט את הנאשם, ותיאר את שברונו ומצבו הנפשי הקשה. מר סמט ניסה להניא את הנאשם מהרגלו לפקוד את קברו של המנוח מדי יום. לדידו, התנהגותו של הנאשם מהווה הענשה עצמית בה הוא נוקט בכדי לכפר על מעשיו.

אחריו העיד מר יגאל סולומנוב, מפקד יחידה בבסיס חיל האוויר תל נוף, אשר היה מפקדו של הנאשם במשך שנתיים. לדבריו, הנאשם עשה את עבודתו במקצועיות, התלהבות ותוך רצון רב לתרום. תהליך הכניסה של הנאשם לשירות קבע הופסק בשל האירוע נשוא כתב האישום.

לבסוף העידה מטעם ההגנה הגברת נאוה צלישר, רעייתו של הנאשם. הרעיה תיארה בפני את אופיו הטוב של הנאשם ואת התנדבותו בעמותת ידידים. עוד ציינה את הקשר הקרוב בין הנאשם למנוח, שהיה דומה לקרבת אחים, ואת הקשרים שנוצרו בין המשפחות. היא סיפרה בבכי על השינוי שחל בחייו של הנאשם מאז האירוע נשוא כתב האישום. חייו סובבים כעת סביב המנוח, וכוללים ביקורים רבים בקברו. לדבריה, משפחתה מצויה בקשיים כלכליים והיא חוששת מהרשעת הנאשם. עוד ציינה כי עשתה כל מאמץ על מנת לחזק את אשת המנוח וכי במהלך המפגשים ביניהן אף ביטאה את החרטה העזה שמבטא הנאשם.

טעוני הצדדים:

ב"כ המאשימה פתח בתיאור עובדות כתב האישום המתוקן, אשר נסיבותיו, לטענתו, מצביעות על רשלנות חמורה מצד הנאשם. בהתייחס לסעיף העבירה הנבחר, ציין, כי התביעה אמנם לא בחרה להאשים בעבירת הריגה, אך מעשיו של הנאשם, בהם נקירה של נשק אל מול פניו של המנוח, מצויים ברף הרשלנות הגבוה ביותר של עבירת גרימת מוות ברשלנות.

התובע טען כי ביטול ההרשעה בעבירה של גרימת מוות ברשלנות עלול להעביר מסר סלחני, אשר אינו מתיישב עם ערך קדושת החיים ועם התוצאה החמורה שנגרמה. לשם קביעת מתחם הענישה ומדיניות הענישה הנוהגת, הגיש ב"כ המאשימה אסופת פסיקה והבהיר כי הרף התחתון של מתחם העונש ההולם במקרים מעין אלה עומד על 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. באשר לעונש הראוי במקרה הנוכחי, עתר התובע לענישה המצויה בתחתית המתחם ממש וזאת בשל נסיבותיו האישיות של הנאשם, גילו הצעיר, והחברות הקרובה, כבני משפחה כמעט, בינו לבין המנוח. בנוסף, ביקש התובע להשית על הנאשם מאסר מותנה ופיצוי, וכן הוסיף כי התביעה אינה מתנגדת להטלת צו מבחן על הנאשם.

ב"כ הנאשם פתח את דבריו באומרו, כי עולמה של משפחת המנוח חרב עליה. לדבריו, אמנם אין מקום להשוואה בין האובדן המר שנגרם לבני משפחתו של המנוח לבין אובדנו של הנאשם, אך לנוכח המפורט בתסקיר ובעדות רעיית הנאשם, ניכר כי גם לנאשם נגרם נזק כבד, והוא הפך למעשה נוכח - נפקד בחייו. הנאשם מתמודד עם סימפטומים פוסט טראומטיים ועם קשיים שונים ופוקד את קבר המנוח מדי יום. הסנגור המלומד הוסיף וטען, כי הנאשם, אשר עבד קשה על מנת להתמודד עם קשייו והתעתד לעבוד בשירות קבע כמפעיל צמ"ה, נאלץ לגדוע את חלומו ולכתת רגליו ממקום עבודה אחד למשנהו, כשבכל מקום עבודה עמדו על הבעייתיות שבהעסקתו. הסנגור הצביע על כך שבמידה ויורשע, יאבד הנאשם את מקום עבודתו, ומסר מכתבים מן המעסיקים השונים המבססים זאת. לטענתו, בשל הפגיעה הקשה בפרנסת הנאשם, מדובר במקרה בו ניתן לנקוט באי הרשעה. כמו כן הנאשם לקח אחריות, סיים את התיק במהירות וחסך בזמן שיפוטי.

לעניין דרגת רשלנותו של הנאשם, טען הסנגור כי מבלי למעט בלקיחת האחריות מצד הנאשם, לרשלנות זו ישנם שני שותפים - הנאשם והמנוח, שכן פעולותיו השונות של המנוח מצביעות על רשלנות גם מצידו. המנוח הוא זה אשר החל בניקיון הנשק בתוך הבית וביקש מהנאשם לסייע לו. כמו כן יש להתחשב בכך שהנאשם ביצע פריקה ונקירה של הנשק

פעמיים טרם האירוע, עובדה המלמדת כי הנאשם לא הפר ברגל גסה את כל הנהלים.

ב"כ הנאשם ביקש כי לנוכח מצבם הכלכלי הקשה של הנאשם ובני משפחתו, ובשים לב לקשיים המפורטים בתסקיר ולהתמודדות הארוכה הצפויה עדיין לנאשם עם תוצאות מעשיו, להימנע מהטלת עבודות שירות על הנאשם. הוא הגיש אסופת פסיקה מטעמו וביקש להתחשב בנאשם בהטלת הפיצוי, בשל ההליך האזרחי הצפוי להתנהל, אשר עלול להקשות גם הוא כלכלית על המשפחה.

הנאשם עצמו תיאר בקצרה את קורות חייו והתייחס נרגשות לצערו העמוק ולבקשת הסליחה מצדו. הוא הזכיר את התחושות הקשות המלוות אותו מדי יום, את המנוח המופיע בחלומותיו, וכיצד הוא פוקד את קברו תכופות. לבסוף, ביקש הנאשם להתחשב בילדיו הקטנים ובמצבם הכלכלי ולהימנע מלהטיל עליו מאסר בעבודות שירות.

דין והכרעה:

כתב האישום המתוקן מתאר מפורטות את השתלשלות האירועים ובשפה טכנית ויבשה מבהיר ההתרחשויות: פריקה, דריכה, בדיקה, נקירה, מחסנית, קפיץ, מכלול מוסט לאחור, כללי זהירות שהופרו. אך מילים כגון אלו נותרות מאחור, נטולות משמעות, כאשר כל שנותר בתום האירוע הוא רק אובדן עמוק וחלל שלעולם לא ימלא. החלל בליבם של הוריו של המנוח ואחיו הקטנים, אשר גם בחלוף החודשים אינם יודעים את נפשם מרוב צער, וימיהם כלילותיהם מלאי יגון. החלל העמוק שנותר בליבה של ענבל, אשתו של עמית זכרוננו לברכה, אשר כל מהלך חייה השתנה בהרף עין, כל תכניתיה ומאוויה אובדים ביחד עם אהובה שהלך ממנה. חלל, מודע או בלתי מודע, אך בוודאי ממשי, בלבה של שחר-אור, הבת הפעוטה, אשר לעולם לא תכיר את אביה. חלל בליבם של כל מכריו ואוהביו של המנוח, ובתוכם אף הנאשם עצמו, אשר אינו מוצא לעצמו מנוחה, ופוקד מדי יום את קברו של עמית, בניסיון, שאינו צולח, להתגבר על תחושות האשם האופפות אותו. אין מילים שבכוחן לשנות מהמציאות המרה, וכל עונש שייגזר על הנאשם לא יביא מזור למשפחתו הכאובה והאוהבת של המנוח. ועם כל זאת, מחויב בית המשפט לעשות מלאכתו ולחרוץ דינו של הנאשם בהתאם לכלים שקבע המחוקק ולפסיקת בית המשפט העליון.

במסגרת ע"פ 389/08 **ברדה נ' מדינת ישראל** (4.6.08) (להלן: "**עניין ברדה**"), עמד בית המשפט העליון על כך ש"**העבירות הקשורות בשימוש לא ראוי בנשק ובמשחקים אסורים בנשק, הן מן הקשות, הטרטיות והמורכבות ביותר מבחינת שיקולי ענישה**". עוד המשיך וציין כי מדובר במעשים הגורמים לא אחת לאובדן חיים, תוך הפרת החובה המחמירה לשמור שמירה קפדנית על כללי בטיחות בסיסיים. מעשים מעין אלה מחייבים חומרה מיוחדת בענישה, וזאת בין היתר לנוכח שכיחותה "**ההולכת ומתגברת של תופעת השימוש הפסול בנשק, התובעת עם השנים יותר ויותר קרבנות**". על יסוד עמדות אלה, סוכמה מדיניות הענישה שהוצבה **בעניין ברדה** במילים הבאות:

"נוכח חומרת התופעה של שימוש רשלני ומשחקים אסורים בנשק, על הסיכונים והנזק שהיא טומנת בחובה, המסתכם על פי רוב, באובדן חיים או בפגיעה חמורה המסבה נזק שאינו ניתן לתיקון, הקו העונשי שראוי לנקוט בסוג זה של עבירות הוא קו מחמיר דרך כלל, המתבטא במאסר ממשי לתקופה מידתית, בהתאם לנסיבות המיוחדות של המקרה, ובשים לב לרמת הרשלנות, ולמידת הנזק שנגרם. הקו העונשי המחמיר נועד לתרום תרומה משמעותית לביעורה של תופעת השימוש הפסול בנשק, ולסייע בהפנמת המסר והתודעה בדבר הסיכון

הרב לחיי אדם הטמון בשימוש בלתי זהיר ובלתי מבוקר בו."

בית המשפט **בעניין ברדה** לא התעלם כמובן, מהנסיבות המיוחדות של העושה והמעשה, אך הבהיר כי בהעדר נסיבות חריגות ומיוחדות, עומדת מדיניות הענישה המחמירה במלוא תוקפה, ומצדיקה דרך כלל הטלת מאסר לפרק זמן המחייב ריצוין מאחורי סורג ובריח:

"כבכל הליך של ענישה פלילית, לעולם יש לתת משקל לנסיבות המיוחדות של המקרה, ולנסיבותיו האישיות של הנאשם, ולאזנם כנגד קו הענישה המחמיר, המתחייב ממדיניות הענישה הכללית בנושא זה. על פי רוב, הנאשמים בסוג זה של עבירות הם אנשים נורמטיביים, שריצו עונש מאסר ממשי עלול לפגוע בהם פגיעה קשה. עם זאת, בהעדר נסיבות אישיות חריגות ומיוחדות לנאשם, אשר יש בהן כדי לגבור על האינטרס העונשי הכללי, ראוי שלא להימנע מגזירת עונש מאסר ממשי, כחלק מן המאבק להוקעת תופעה נפסדת של שימוש פסול בנשק שלא למטרה לשמה הוא נועד, תוך לקיחת סיכון לגרימת נזק לאו בר תיקון לנפגע, עד כדי נטילת חיים. מימושה של מדיניות ענישה זו, נושא חשיבות מיוחדת במדינה שבה חלק גדול מאזרחיה הצעירים מחזיקים בנשק במסגרת שירותם במערכות הבטחון למיניהן".

לנוכח מדיניות הענישה המחמירה המתחייבת, דחה בית המשפט **בעניין ברדה** את הערעור שהונח בפניו והותיר על כנו עונש של 15 חודשי מאסר בפועל שהטיל בית המשפט המחוזי על מאבטח בחברת שמירה, אשר לאחר שפגש בחברו המנוח על ספסל סמוך למקום העבודה, התבקש על ידו להראות לו את אקדחו. המערער שלף את האקדח ודרך אותו, מבלי לוודא כי באקדח אין מחסנית, וכשהושיט את האקדח לעבר חברו לחץ בשוגג על ההדק ומהאקדח נורה קליע שגרם למותו של המנוח.

בניסיון להצביע על מדיניות הענישה הנוהגת הציגו כל אחד מב"כ הצדדים אסופת פסיקה המתיישבת עם עמדתם, אלא שעיון בפסיקה שהוצגה על ידם במקרה זה לא תרם תרומה ממשית לאיתור טווח הענישה הנוהג. מרבית פסקי הדין אליהם הפנו התובע והסנגור עסקו אמנם בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, אך עבירה זו פנים רבות לה, ונדמה כי על מנת לאתר את העונש הראוי לנאשם בפני לא ניתן להסתמך על פסיקה שהתייחסה לנסיבות שונות לחלוטין כגון גרימת מוות בתאונות עבודה או אגב מחדלי בטיחות בטיולים או בחוף הים, הזנחת ילדים, עבודות הדברה לקויות או בשל אי תקינות מבנים. כפי שהובהר בדברי בית המשפט העליון שהובאו לעיל, כאשר מדובר בשימוש רשלני בנשק קיימים שיקולים מיוחדים המחייבים החמרה, ואין להקיש מסיטואציות אחרות של גרימת מוות ברשלנות למקרה הנוכחי.

יוצא דופן בהקשר הנוכחי הנו גזר הדין בת"פ 2225/01 (י-ם) **מדינת ישראל נגד רון** (14.12.04), אליו הפנתה התביעה, במסגרתו הוטל עונש מאסר בן 6 חודשים לריצוין בעבודות שירות על שוטר מג"ב אשר לאחר מרדף אחר רכב כיוון, שלא לצורך, אקדח טעון ודרך לעבר יושבי הרכב, וגרם למותו של אחד מהם מכדור שנפלט מאקדחו. בית המשפט ציין כי רשלנותו החמורה של הנאשם ותוצאתה, מחייבות הטלת מאסר בפועל, אך החליט להקל עמו נוכח העובדה כי האירוע התרחש במהלך פעילות מבצעית. אציג כעת מספר החלטות נוספות מהערכאות השונות של מערכת המשפט, במקרים של גרימת מוות כתוצאה משימוש רשלני בנשק.

בת"פ 22024-05-16 **מדינת ישראל נ' ויזמן** (24.4.17), דן בית המשפט המחוזי בבאר שבע בעניינו של לוחם משמר הגבול, אשר טיפל בנשקו האישי, תוך כדי שיחה חברית עם שוטרים נוספים ובהם המנוח. במהלך השיחה וכחלק ממנה הפנה הנאשם למנוח אמירה מתגרה, ואז כיוון את האקדח לעבר המנוח, דרך ושחרר נקירה, וזאת בהנחה כי אין באקדח מחסנית או קליע. בפועל, נורה מהאקדח קליע, אשר פגע בפניו של המנוח וגרם למותו. בית המשפט השית על הנאשם 9 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי בסך 20,000 ₪, זאת לאחר שמצא כי מתחם הענישה בעבירה מסוג זה נע בין 10 ל-18 חודשי מאסר בפועל וסטה לקולא מהמתחם משיקולי שיקום.

מקרה דומה נדון בת"פ 1076/02 **מדינת ישראל נ' גוהרי** (23.6.03), שם אימץ בית המשפט המחוזי בנצרת את עמדת המאשימה וגזר 5 חודשי מאסר בעבודות שירות, על שוטר מג"ב שהורשע בגרימת מוות ברשלנות, לאחר שגרם למות "חברו הטוב שהיה כאח לו", תוך שימוש בנשק. במקרה זה הוציא הנאשם תחילה את המחסנית מאקדחו, אך בהמשך החזיר אותה לנשק מבלי משים, ובמהלך מעין "משחק" או "תרגול" שיזם המנוח, במהלכו שלפו שניהם את אקדחיהם ולחצו על ההדק זה מול זה, נורה קליע וגרם למותו של המנוח. גם במקרה זה, כבמקרה שלפני, ייסוריו של הנאשם היו כבדים. המנוח היה חברו הטוב והנאשם נהג לפקוד את קברו תכופות בשל רגשות האשם כלפיו.

במסגרת ת"פ 40365/05 **מדינת ישראל נ' סנבתו** (11.7.06), גזר בית המשפט המחוזי בתל אביב 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, מאסר על תנאי, צו פיקוח ופיצוי, על צעיר שהודה והורשע בעבירות של גרימת מוות ברשלנות, החזקת נשק ושיבוש הליכי משפט, לאחר שלקח את נשקו של אחיו, והחל לשחק בו עם חברו הטוב בדרך של מסירתו מיד ליד, ובמהלך המשחק, נפלט כדור שגרם למות חברו. מידת הרשלנות במקרה זה הייתה גבוהה, אך בית המשפט המחוזי, תוך שהוא מבהיר כי אין בכך כדי להוות תקדים, החליט שלא למצות את הדין עם הנאשם, תוך מתן משקל רב לנסיבות האישיות של הנאשם ולכך שאביו של המנוח התייצב בפני בית המשפט וביקש שלא לשלוח את הנאשם לבית הסוהר.

לבסוף, בת"פ 23/96 **מדינת ישראל נ' עונה** (30.12.96), גזר בית המשפט המחוזי בירושלים 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, מאסר על תנאי וצו מבחן בעניינו של צעיר, חסר ניסיון בשימוש בנשק, אשר בעת שהדגים לחברו מעשה של שליפת אקדח, דריכתו וירי ממנו, תוך שכיוון אל חברו את האקדח, הביא למותו מכדור שנפלט. בית המשפט התחשב בנסיבותיו המיוחדות של הנאשם ובשיקולי שיקום וביכר אותן על חומרת העבירה.

בבואי לבחון את המקרה שבפני, אשוב ואזכיר את נקודת המוצא, ולפיה פגע הנאשם במעשיו בערך חברתי עליון - ערך קדושת החיים. פגיעה מעין זו אינה מתיישבת כלל ועיקר עם סיום ההליכים ללא הרשעה בדין, ואף לא עם ענישה מקלה דוגמת זו המוצעת על ידי ההגנה, ובתסקיר שירות המבחן.

באשר לסוגיית ההרשעה, שב והבהיר בית המשפט העליון אך לאחרונה, כי לנוכח קדושת החיים אין זה ראוי כי מי שגרם ברשלנות למותו של אדם, לא יורשע בדין. הנה כך מצאו הדברים ביטוי במסגרת רע"פ 2155/18 **דוד ביבי נ' מדינת ישראל** (2.5.2018):

"ככלל, בעבירת רשלנות בה קופד פתיל חייו של אדם, יש ליתן ערך לקדושת החיים שהפגיעה בו אינה מאפשרת "ויתור" על ההרשעה, ובפרט, מקום בו קבע בית המשפט כי הרשלנות הייתה ברף גבוה."

ובאשר לרמת הרשלנות ייאמר מיד כי אמנם, כפי שציין ב"כ הנאשם, וכפי שעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, פעל הנאשם במהלך חלק מהאירוע בהתאם לכללי זהירות מתחייבים, בכך שהוציא מהאקדח את המחסנית ואף פרק ונקר את הנשק הצידה בשלב הראשון של האירוע. כמו כן, אין מדובר בסיטואציה של "משחק" או שימוש בנשק למטרה בלתי ראויה, כמו בחלק מהמקרים שנסקרו בפסיקה, אלא בתאונה שאירעה אגב פעולה מותרת של ניקוי הנשק.

יחד עם זאת, בשלב האחרון של האירוע, אגב ניקוי הקפיץ, נהג הנאשם ברמת רשלנות ניכרת, בכך שלא פרק את המחסנית והתחמושת ולא בדק את האקדח בטרם ניקוי הקפיץ. הנאשם כשל כישלון חמור, גם אם מתוך רשלנות ולא מזדון חלילה, ומשהביא כישלון זה לתוצאה הקטלנית, עליו לשאת בעונש המתחייב. על רקע זה, ובשים לב לפסיקה הנוהגת, מקובלת עלי עמדת המאשימה לפיה הרף התחתון של מתחם העונש ההולם למעשים שביצע הנאשם עומד על 6 חודשי מאסר בפועל, על דרך של עבודות שירות, בעוד הרף העליון עשוי להגיע ל-18 חודשי מאסר בפועל.

משנקבע המתחם יש לאתר את העונש המתאים לנאשם בגדר המתחם בהתחשב במכלול הנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה, אלא נוגעות יותר לנאשם עצמו, לעברו, לדפוסיו ולהתנהלותו. בהקשר זה ראוי לציין, כי מדובר באדם נורמטיבי ושומר חוק, אשר זוהי הסתבכותו הראשונה והיחידה בפלילים, ואשר נטל אחריות, הביע חרטה וחסך את הצורך בשמיעת הראיות. אינני מקל ראש בנתונים אלה כלל ועיקר, אך כשמדובר בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, במיוחד בנסיבות בהן עסקינן, לא ניתן לייחס משקל רב לקולא לשיקולים אלה. טיבה של עבירת הרשלנות שהיא מבוצעת תדיר על ידי נאשמים נורמטיביים ונעדרי סממנים ודחפים עברייניים, אשר ללא כוונת זדון סטו מהשורה ופעלו באופן בלתי סביר. מתן משקל מכריע להיעדר עבר פלילי, לנטילת האחריות ולחרטה, בנסיבות מעין אלה, אינו עולה בקנה אחד עם קדושת החיים ועם החובה להשית על הנאשמים עונש ההולם את חומרת מעשיהם.

נתונים בעלי משמעות רבה יותר מפורטים בתסקיר שירות המבחן, המתאר תמונה קשה אודות הטלטלה שחווה הנאשם בעקבות מותו של הנאשם, מי שהיה חברו הטוב מאז היו שניהם ילדים קטנים. על פי המפורט בתסקיר, חווה הנאשם מאז האירוע תחושות קשות של זעזוע עמוק, אשמה, אכזבה וכאב, וניכרים בו תסמינים פוסט טראומטיים, המתבטאים בקשיי שינה, חוסר תאבון, קשיי תפקוד, הימנעות מקשרים בין אישיים ומשפחתיים ועוד. הנאשם משחזר מספר פעמים ביום את התאונה ואת הפגיעה במנוח ופוקד מדי יום את קברו. שירות המבחן מתרשם כי מות המנוח וההליך המשפטי הינם בעלי השפעה רגשית קשה על המנוח, ומעריך כי הסיכון להישנות התנהגות בעייתית מצדו בעתיד הינו נמוך בכל הקשר.

על ההשפעות הקשות של האירוע על הנאשם ועל בני משפחתו בכל המישורים ניתן היה ללמוד גם מדבריהם של עדי האופי השונים, ובמיוחד מדבריה של אשת הנאשם, אשר תיארה את המצוקה היום-יומית, נפשית וכלכלית, עמה מתמודדים היא ובעלה בשנה האחרונה. המדובר ללא ספק בנתונים המחייבים התחשבות ואשר מבהירים מדוע במקרה זה אין מקום למיצוי הדין ולהשתת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה. יחד עם זאת, בשים לב לתוצאה הקשה לה גרם הנאשם ולרמת הרשלנות בה נקט, אין בשיקולים אלה, על אף האמפתיה שמעוררות מצוקותיו של הנאשם והתקווה כי יוכל בעתיד לשקם את חייו, כדי להצדיק סטייה לקולא מעבר לרף התחתון של המתחם שנקבע, ואשר אותו עתרה המאשימה מלכתחילה לאמץ.

לפיכך יוטל על הנאשם עונש של מאסר בפועל לפרק הזמן המרבי שניתן לריצוי בעבודות שירות, לצד מאסר על תנאי,

צו מבחן ופיצוי. באשר לרכיב אחרון זה, ברי כי לא ניתן במסגרת הנוכחית לאמוד את מכלול הנזקים שנגרמו לבני משפחת המנוח כתוצאה ממותו בטרם עת, ומה גם שכאבם וסבלם של בני המשפחה אינם ניתנים כלל לכימות במונחים כלכליים. לפיכך, ייקבע בהליך הנוכחי פיצוי מתון ומידתי, מתוך תקווה כי יהיה בו כדי לסייע לאלמנתו של המנוח בשיקום חייה וחיי ביתה הפעוטה.

אשר על כן הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

1. מאסר בפועל למשך 6 חודשים, אשר ירוצה בעבודות שירות במסגרת "צ'יימס" בכפר סבא, החל מיום 24.6.18.
2. 12 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא כי במשך 3 שנים מהיום, לא יעבור העבירה בה הורשע בהליך זה.
3. צו מבחן למשך שנה שתוקפו מהיום. מובהר לנאשם כי אם לא יעמוד בתנאי הצו, עשוי בית המשפט להתבקש לדון בעניינו מחדש ואף להפקיע הצו ולהשית עונש חלופי.
4. הנאשם יפצה את אשת המנוח, הגב' ענבל פופוביץ', בסכום של 50,000 ₪. סכום זה יופקד בקופת בית המשפט בתוך 90 יום, ויועבר על ידי המזכירות ליעדו.

המזכירות תעביר העתק גזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור בתוך 45 ימים.

ניתן היום, ח' סיוון תשע"ח, 22 מאי 2018, במעמד הצדדים.